

DOI 10.4467/12332135KRA.23.016.18624

„Bez korzeni nie zakwitniesz. Moja Wielka i Mała Ojczyzna”

Druga edycja konkursu genealogicznego o tym tytule została zainaugurowana w dniu 27 lutego 2023 r. Po sukcesie, jakim było ogromne zainteresowanie uczniów i ich nauczycieli konkursem w 2022 r., Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych zdecydował o jego kontynuowaniu, a także o rozszerzeniu formuły konkursowej poprzez powiększenie grona potencjalnych uczestników i skierowanie go do uczniów klas IV–VI szkół podstawowych (w 2022 r. oferta konkursowa trafiła do uczniów VI klas).

Założeniem konkursu było rozbudzenie w uczniach zainteresowania kulturą i historią społeczności lokalnej, regionalnej, narodu czy państwa, ale też poznanie przez nich historii rodzinnej oraz zaciekawienie młodych ludzi tematyką poszukiwań genealogicznych, szczególnie w oparciu o zasoby archiwów państwowych. To konkurs, którego przesłaniem ma być łączenie pokoleń, przedstawiciele kilku generacji rodzinnych – dzieci, ich rodziców i dziadków, pradiadków – a tym samym uwrażliwienie uczniów na kultywowanie pamięci i szacunku dla przeszłości, poprzez poznanie kulturowego dziedzictwa dokumentacyjnego własnej rodziny. Konkurs miał też propagować wśród społeczności szkolnych wiedzę na temat gromadzenia i sposobów zabezpieczania pamiątek przeszłości w archiwach rodzinnych. Jego wartość dodaną stanowiło rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości oraz umiejętności cyfrowych młodych ludzi.

Uczestnicy konkursu mieli za zadanie stworzenie drzewa genealogicznego i opisanie dziejów swojej rodziny na podstawie m.in. rozmów z jej członkami, informacji, dokumentów, zdjęć pochodzących z archiwum rodzinnego czy przechowywanych w archiwach państwowych. Projekt edukacyjny uczniowie przygotowywali pod opieką nauczyciela ze swojej szkoły oraz po konsultacji z archiwistami archiwów państwowych.

Ocena i wybór najlepszych projektów edukacyjnych dokonywane były dwuetapowo na poziomie wojewódzkim i centralnym. Komisje wojewódzkie, złożone z przedstawicieli właściwych miejscowo kuratoriów oświaty i archiwów państwowych, dokonywały oceny w oparciu o sformułowane w regulaminie konkursu kryteria, z których najważniejsze były: wygenerowane przez dowolny program komputerowy lub wykonane samodzielnie drzewo genealogiczne, liczba pokoleń i osób w nim ujętych, dane biograficzne o rodzinie, a także powiązanie przekazu z informacjami na wykresie drzewa genealogicznego, pomysłowość przekazu (opowieści) o rodzinie, różnorodność wykorzystanych dokumentów źródłowych, poprawność zapisu bibliograficznego czy innowacyjność sposobu wykorzystania projektu na zajęciach edukacyjnych w szkole ucznia.

Komisje wojewódzkie wyłoniły po trzech laureatów, których projekty edukacyjne wzięły udział w drugim, centralnym, etapie konkursu i oceniane były przez Kapitułę Konkursu.

Na etapie centralnym wyłoniono trzech laureatów oraz dwunastu wyróżnionych za swoje prace uczniów. Rozstrzygnięcie drugiego etapu konkursu nastąpiło 30 czerwca 2023 r.

Archiwum Narodowe w Krakowie wraz z Kuratorium Oświaty w Krakowie włączyły się w organizację pierwszego etapu konkursu na poziomie wojewódzkim. Jego rozstrzygnięcie nastąpiło w trakcie dwóch posiedzeń, zorganizowanych w dniach 17 i 22 maja 2023 r.¹

Dla uhonorowania wysiłków, zaangażowania, pasji, kreatywności w tworzeniu prac i wytrwałości w poszukiwaniu rodzinnych korzeni, w siedzibie Archiwum Narodowego w Krakowie w dniu 27 czerwca 2023 r. odbyła się Gala Konkursu „Bez korzeni nie zakwitniesz. Moja Wielka i Mała Ojczyzna”. Archiwum gościło finalistów konkursu wyłonionych w eliminacjach wojewódzkich, ich rodziców oraz nauczycieli. Przyjęli oni gratulacje, podziękowania za uczestnictwo, dyplomy i upominki od Małopolskiej Kurator Oświaty Barbary Nowak oraz dyrektora Archiwum Narodowego w Krakowie prof. dr. hab. Wojciecha Krawczuka.

Laureaci konkursu oraz pozostali goście obejrzeli przygotowany dla nich pokaz materiałów genealogicznych z zasobu Archiwum Narodowego w Krakowie. Mieli także możliwość zwiedzenia nowej siedziby Archiwum oraz poznania niektórych aspektów pracy archiwistów.

Konkurs „Bez korzeni nie zakwitniesz. Moja Wielka i Mała Ojczyzna” to wspólny projekt Archiwów Państwowych oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki. Porozumienia w sprawie jego realizacji podpisali w dniu 24 lutego 2023 r. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych oraz Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Druga edycja konkursu była realizowana jako projekt strategiczny państwowej sieci archiwalnej, koordynowany przez Archiwum Państwowe w Łodzi.

Barbara Berska
Archiwum Narodowe w Krakowie

¹ Finalistami konkursu z województwa małopolskiego zostali: **Milena Dyduch** ze Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sosnowicach – praca przygotowana pod kierunkiem Agnieszki Wolskiej, **Ludwik Gizak** ze Szkoły Podstawowej w Jurgowie – praca przygotowana pod kierunkiem Elżbiety Madeji, **Milosz Bębenek** ze Szkoły Podstawowej im. Św. Jadwigi Królowej we Frycowej – praca przygotowana pod kierunkiem Łukasza Kosafy.